

Beata Służalska

doktor nauk o bezpieczeństwie

Opinia o programie Edukacja dla bezpieczeństwa - program nauczania dla klasy 8 szkoły podstawowej

Przedstawiony do opinii materiał - Edukacja dla bezpieczeństwa - program nauczania dla klasy 8 szkoły podstawowej autorstwa Dariusza Piaseckiego przygotowany został zgodnie z założeniami podstawy programowej przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa (Dz.U. z 2017 r. poz. 356). Na program składają się zapisy podstawy programowej przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa (II etap edukacyjny). Wyszczególniono cele kształcenia obejmujące treści ogólne, treści nauczania z wymaganiami szczegółowymi, warunki i sposób realizacji, cele wychowawcze, metody osiągania celów edukacyjnych, zagadnienia dotyczące uczniów zdolnych oraz uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi jak również propozycję kryteriów oceniania.

W ogólnej charakterystyce programu Autor zwraca uwagę na rozwinięcie i uszczegółowienie treści, które zostało zawarte w rozkładzie materiału i powtórzone w scenariuszach do poszczególnych lekcji. Podkreśla też przystępność prezentacji metod dydaktycznych zaproponowanych w scenariuszach.

Cele kształcenia, zapisane w podstawie programowej, obejmują rozumienie istoty bezpieczeństwa państwa, przygotowanie uczniów do działań w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń (katastrof i wypadków masowych), kształtowanie umiejętności z zakresu podstaw pierwszej pomocy oraz kształtowanie postaw indywidualnych i społecznych sprzyjających zdrowiu. Treści nauczania stanowią rozwinięcie i uszczegółowienie tych zagadnień natomiast w warunkach i sposobach realizacji wskazano iż niezwykle istotne jest, aby w trakcie nauczania przedmiotu koncentrować się na kluczowych aspektach praktycznych. Opiniowany materiał zawiera kanon podstawowych treści nauczania i uczenia się, precyzuje zakres i rodzaj oraz umiejętności, które powinni nabyć uczniowie w toku edukacji, wskazuje także na postawy i wartości, którym powinno sprzyjać wychowanie i kształcenie.

Zgodnie z podstawą programową na plan pierwszy na każdym etapie edukacyjnym w szkole podstawowej powinno wysuwać się kształtowanie i rozwijanie postawy patriotycznej, przy jednoczesnym poszanowaniu dla dorobku innych narodów co znalazło odzwierciedlenie w celach wychowawczych realizowanych w ramach edukacji dla bezpieczeństwa. W opiniowanym materiale podzielono je na pięć płaszczyzn: kształtowanie postaw patriotycznych, kształtowanie postaw obywatelskich, umacnianie poszanowania dla wartości życia ludzkiego, rozwijanie tolerancji i postaw propokojowych, rozwój psychiczny ucznia. W każdej z płaszczyzn zaproponowano szereg istotnych i trafnie sprecyzowanych zagadnień dotyczących kształtowania postaw uczniów podczas realizacji przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa.

Metody osiągania celów edukacyjnych oparł autor na rozwinięciu cytatu Kartezjusza z „Rozprawy o metodzie”, dotyczącego metody umożliwiającej skuteczne powiększanie poznania. Odwołuje się również do koncepcji Wincentego Okonia, wedle której metoda nauczania to systematycznie stosowany sposób pracy nauczyciela z uczniami, umożliwiający osiągnięcie celów kształcenia. Przywołując opinię Bolesława Niemierko prezentuje też autorską koncepcję doboru metod zawartą w rozbudowanym bloku tematycznym, stanowiącym syntetyczne kompendium treści merytorycznych skupiających się na metodach prostych do zastosowania i sprawdzających się w praktyce szkolnej. Omówiono wykład i miniwykład, pogadankę, kierowanie dyskusją, kierowanie obserwacją, kierowanie nabywaniem umiejętności praktycznych, kierowanie korzystaniem z materiałów źródłowych i burzę mózgów wskazując ich specyfikę i możliwości zastosowania na przedmiocie edukacja dla bezpieczeństwa. Tak szeroki i zróżnicowany w swoim charakterze dobór metod nauczania daje możliwości wszechstronnej aktywizacji i motywacji uczniów zwiększając możliwości zainteresowania ich przedmiotem.

Warto dodać, iż w programie scharakteryzowano specyfikę pracy na przedmiocie edukacja dla bezpieczeństwa zarówno z uczniem zdolnym – uwzględniając nadwrażliwych i kierując do badań i dzieł Kazimierza Dąbrowskiego – jak i z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dla którego wskazania do pracy wystosowała poradnia psychologiczno-pedagogiczna.

Propozycja kryteriów oceniania obejmuje zarówno podstawowe zasady oceniania jak i szczegółowe kryteria dla poszczególnych ocen. Autor podkreśla, że ocenianie dostosowane musi być do specyfiki przedmiotu. Z uwagi na charakter przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa dotyczący w znacznej mierze reagowania w sytuacjach różnych zagrożeń,

wskazuje na użyteczność kart oceny pracy ucznia – szczególnie przez mniej doświadczonych nauczycieli.

Program skonstruowano w sposób przejrzysty, logiczny i spójny zawierając zapisy podstawy programowej przedmiotu edukacja dla bezpieczeństwa.

Beata Służalska